
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Strandar kommunreformen till följd av städernas haltande ekonomi?
- Mot en bättre programperiod, landet med tusentals projekt, förnybar energi – läs nya *Liiteri*
- Årets byavänligaste kommun Rovaniemi har lyckats tillämpa kommunalnämndmodellen och förbättra närdemokratin
- Hotade studiemöjligheter på glesbygden
- ”Ibland kan vardagen förändras till fest” – professor Katajamäki ärades med jubileumsbok
- Läs även detta: **Kampanjen Byar med livskraft – När demokrati och samarbete på landsbygden diskuteras i Korsholm* **Framtiden tema på seminarium i Borgå* **Landsbygdsriksdagen närmar sig med stormsteg – konferensen fullbokad* **Landsbygdsräddning behandlas på infotillfälle i Helsingfors* **Förnyad webbplats för Svensk Byaservice*

Cit: **”Servicen måste säkras före strukturerna.”**

Tidningen Pohjolan Sanomat som undrar hur det blir med social- och hälsovården efter kommunreformen (Hufvudstadsbladet 1.8).

”Skulle vi då ha 70 kommuner men 300 kommunedsfullmäktige?”

Timo Laaninen (C) som, liksom Kimmo Sasi (Saml), är kritiska till förslaget att instifta kommunedsfullmäktigen. Enligt Sasi skulle ett nytt kommunedsfullmäktige bara leda till mer byråkrati och frustration eftersom man inte skulle vilja och våga ge dem resurser (Vasabladet 12.9).

”Vi vill se ett smidigt och kompletterande samarbete mellan kommunen och tredje sektorn inom service och omsorg.”

En av Svenska folkpartiets 18 valteser vid Kommunalvalet 2012 (webbplatsen sfp.fi, <http://sfp.fi/sv/kommunalval2012/>).

STRANDAR KOMMUNREFORMEN TILL FÖLJD AV STÄDERNAS HALTANDE EKONOMI?

Det blir det allt svårare för städerna att få plus och minus att gå ihop. En enkät som tidningen Helsingin Sanomat gjort gällande åtta landskapscentra, visar att dessa städer inte längre klarar av att agera som lokomotiv för sina respektive landskap. Om loket hostar, påverkas hela tåget. Förändringen till det sämre har gått fort, då ingen av städerna i början av året räknade med att 2012 går på minus. Men i dagens läge är bilden en helt annan – i Åbo och Björneborg räknar man detta år med ett underskott på 10 miljoner, medan motsvarande uppskattning i

Tavastehus landar på minus 16 miljoner. I Jyväskylä väntas underskottet bli hela 35 miljoner euro, då staden detta år förlorat inkomster på 20 miljoner euro, varav 15 miljoner i sänkta statsandelar. De större städerna är emellertid inte lika beroende av statsandelarna som landskommunerna, utan större betydelse har den allmänna ekonomiska utvecklingen. Blir tillväxten en längre tid svag, kommer många städer att närma sig det stadium då de klassas som kriskommuner, ett läge som förvärras av att statsandelarna de närmaste åren inte indexjusteras fullt ut. Det finns alltså en uppenbar risk att hela kommunreformen strandar till följd av städernas haltande ekonomi. I takt med städernas försvagade ekonomi ökar dragkampen mellan stad och landsbygd om de sjunkande statsandelarna, vilket kommer även att drabba landskommunerna, där en del fortfarande har det relativt bra, inte minst tack vare skatteutjämningen som finansieras av städerna. *Uppgifterna är från ledaren, skriven av Bengt Rönnback, i Österbottens Tidning (8.9).*

MOT EN BÄTTRE PROGRAMPERIOD, LANDET MED TUSENTALS PROJEKT, FÖRNYBAR ENERGI – LÄS NYA LIITERI

Elden har brunnit i ässjan och en hel del framtidsverktyg har börjat ta form i landsbygdsutvecklarnas framtidsverkstäder som lockat ett

rätt så hyggligt antal deltagare, ett arbete som också gett resultat. Konsultbyrån Capful, som svarade för verkstäderna, sammanställde resultaten och kom fram till fyra helheter, vilka betraktades som nödvändiga. Från år 2007 fram till augusti 2012 har över 4 500 landsbygdsutvecklingsprojekt fått finansiering, och av dessa har lokala aktionsgrupper finansierat närmare 3 000. Lokala projekt är i regel inte lika breda som regionala projekt, men med tanke på landsbygdens vitalitet är de exakt lika viktiga. Vad gäller förnybar energi, är det ingen självklarhet att den medför nytta för regionen – Gagnar den invånarna, skapar den nya arbetstillfällen, är effekterna kort- eller långsiktiga, accepterar invånarna och betalar konsumenterna? Uppgifterna är från september månads *Liiteri – Nyheter från en levande landsbygd* som har följande rubriker:

- Mot en bättre programperiod
- Landet med tusentals projekt
- Vad innebär förnybar energi egentligen för landsbygden?
- Framtidsverkstäder
- Bästa praxis 2012: finalisterna utsedda
- Landsbygdssäkring som instrument vid kommunreformen

Nyhetsbrevet (September 2012, 3/2012) kan läsas på jord- och skogsbruksministeriets hemsida på adress http://mmm.multiedition.fi/liiteri/uutiskirje/liiterit/3_2012/se/index.php. Här finns även länkar till tidigare nyhetsbrev.

ÅRETS BYAVÄNLIGASTE KOMMUN ROVANIEMI HAR LYCKATS TILLÄMPA KOMMUNDELSNÄMNDMODELLEN OCH FÖRBÄTTRA NÄRDEMOKRATIN

Finlands Kommunförbund och Byaverksamhet i Finland rf har utsett Rovaniemi till den byavänligaste kommunen år 2012, med prismotiveringen att Rovaniemi lyckats tillämpa modellen med kommunalnämnder och förbättra närdemokratin mellan byarna och kommunen. Rovaniemi har 60 000 invånare och 45 byar, där största delen av tjänsterna och näringsverksamheten har koncentrerats till fem serviceområden, var omkring 13 procent av hela Rovaniemis befolkning är bosatt. När Rovaniemi stad och landskommun slogs ihop år 2006, ansågs det viktigt att landsortsbefolkningen skulle ha samma ställning som de övriga invånarna och att närtjänsterna och byarnas livskraft skulle stärkas. ”Rovaniemi har lyckats med att förbättra närdemokratin på sitt område, och stadens modell fungerar som vägvisare för andra kommuner”, sade ordföranden för Byaverksamhet i Finland Eero Uusitalo vid prisutdelningen på Kommunmarknaden i Kommunernas hus 12.9.

Rovaniemi inledde ett pionjärprojekt för närde-
mokrati genom att i Yläkemijoki år 1993 bilda en
kommunalnämnd som svarar för tillhandahål-
landet och utvecklingen av servicen inom sitt
område. ”Modellen har gett upphov till nya inno-
vativa lösningar, där närtjänster produceras till-
sammans med lokala företagare. Ett exempel på
detta är ett projekt där man delat ut hemhjälp-
kuponger till invånarna”, sade direktören för
Kommunförbundets enhet Regioner, näringar och
internationella frågor Keijo Sahrman, som överräckte priset på Kommunförbundets vägnar. Rovaniemi har i år utarbetat ett landsbygdsprogram och nästa år kommer man utgående från programmet att göra upp en utvecklingsplan för vart och ett av kommunalnämndens verksamhetsområden. Rovaniemi har även en invånarombudsman med uppgift att främja invånarnas möjligheter till delaktighet och inflytande, och dessutom ordnar staden årligen diskussionsmöten för invånarna inom varje byaserviceområde.

För att främja byarnas verksamhet, har staden fattat beslut om att ta modell av kommunalnämnden i Yläkemijoki och utvidga konceptet till alla byaserviceområden, vilket gör att det blir betydligt lättare att bemöta byborna på lika villkor, och byborna får också fler påverkningsmöjligheter. Rovaniemi har gjort upp en strategi för områdesanvändningen, för man har insett att gamla byar och ett bra servicenätverk skapar förutsättningar för hela landsbygdens näringsutveckling. Strukturmodeller utgör en del av strategin. I Rovaniemi har man gått in för att kombinera en decentraliserad strukturmodell med en zonmodell. Den decentraliserade strukturmodellen förenar redan existerande servicebyar. Genom att stärka dessa serviceområden tryggas tillgången på viktiga närtjänster. Vidare beaktas byarna i utvecklingen av infrastrukturen. Totalt kom det in 16 förslag till att utse den byavänligaste kommun. Priset delades ut för första gången i fjol, då Ilomats utsågs. Det här är alltså andra gången man utser Årets byavänligaste kommun. *Uppgifterna är från ett av Kommunförbundets pressmeddelanden (från 12.9) och finns på webbplatsen Kommunerna.net på adress <http://www.kommunerna.net/sv/kommunforbundet/media/pressmeddelanden/2012/09/Sidor/rovaniami-korades-till-arets-byavanligaste-kommun.aspx>*

HOTADE SUTDIEMÖJIGHETER PÅ GLESBYGDEN

Arbets- och medborgarinstitutet, som är de största anordnarna av fri bildning i Finland, har genomfört många sammanslagningar under 2000-talet, vilket har lett till att utbudet av utbildningen har blivit ojämnt fördelat i olika delar av landet. Det här framgår i en utvärdering av medborgarinstitutets verksamhet, vilket genomförts av Rådet för utbildningsutvärdering. ”Efter att medborgarinstitut sammanslagits, koncentreras ofta deras verksamhet av ekonomiska skäl till

färre platser, och möjligheterna att delta i utbildningen blir sämre för dem som bor i glesbygderna”, konstaterar ordföranden för utvärderingsgruppen Martti Markkanen. Utvärderingsgruppen anser att staten i sin styrning borde vara flexibel och ta i beaktande att det finns skillnader i förutsättningarna för medborgarinstitutets verksamhet lokalt och regionalt. Kommunerna upprätthåller de flesta medborgarinstitut, vilkas antal var som mest närmare 300. I dag finns det ca 200 medborgarinstitut kvar i Finland. *Uppgifterna är från FAMI/BF-nytt 13/12 och finns på adressen <http://www.bildningsforum.fi/start/article-5356-18835-studiemojigheter-i-glesbygderna-hotade>.*

”IBLAND KAN VARDAGEN FÖRÄNDRAS TILL FEST” – PROFESSOR KATAJAMÄKI ÄRADES MED JUBILEUMSBOK

När professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki fyllde 60 år i juli, ville han inte ha någon fest, så födelsedagen förflöt lugnt. Han trodde att allt var förbi, tills han överraskades 4.9 av att över 50 personer hade kommit för att fira honom i Vasa universitets studenthus Domus Bothnica. Katajamäki ärades med en bok som gjorts till hans 60-års födelsedag, *Maaseutu, yliopisto ja yhteiskunta* (Landsbygden, universitetet och samhället). Författarna, över 20 stycken, är hans vänner och kollegor. Artiklarna i jubileumsboken speglar mångsidigt teman som är kära för honom – landsbygdens utvecklingsprocesser, landsbygdspolitik, universitetets samhälleliga växelverkan, lokal förändring, samt förvaltningsreformernas regionpåverkan. *Uppgifterna är från Katajamäkis blogg. Hela hans text (på finska) finns med länk till boken under adress http://blog.uwasa.fi/aluekehitys/aluekehittajan_juhla/.*

”Jag började sväva.”

Katajamäki om sin reaktion då det sades att han utfört ett viktigt arbete för landsbygdsforskningen, landsbygdspolitiken och i utvecklingen av Vasa universitetets samhälleliga växelverkan.

LÄS ÄVEN DETTA

Kampanjen Byar med livskraft – Närdemokrati och samarbete på landsbygden diskuteras i Korsholm

Hur kan byar, kommuner, tredje sektorn och församlingar tillsammans utveckla närdemokrati

och service på landsbygden? Det här tas bl.a. upp under ett *Byar med livskraft*-seminarium 21.9 kl. 9.30-16 på Hotell Vallonia i Smedsby, Korsholm. Medverkar gör professor Eero Uusitalo, special-sakkunnig på Kommunförbundet Christell Åström, politices doktor Dennis Rundt, kontraktsprosten i Korsholms prosteri Berndt Berg, projektledare Isabella Lund, landsbygdsutvecklare Peter Backa och Aktion Österbotten rf:s verksamhetsledare Mathias Högbacka. Den nationella *Byar med livskraft*-kampanjens centrala mål är att genom utbildning och samarbete mellan olika aktörer öka dialogen och samarbetet mellan byarna och kommunerna, bl.a. kring nya sätt att ordna service på glesbygden. *Byar med livskraft* i Österbotten arrangeras av Aktion. Den nationella kampanjen drivs av

Byaverksamhet i Finland rf, Landsbygdspolitiska samsarbetsgruppen, landsbygdsnätverksenheten, Finlands Kommunförbund, Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, samt Landsbygdens bildnings- och kulturförbund. För program och anmälan se <http://www.aktion.fi/files/Byar%20med%20livskraft/Byar%20med%20livskraft%20INBJUDA N.pdf>.

Se även adress <http://www.aktion.fi/files/Organisationer%20och%20sociala%20kapitalet.pdf> angående regionala mötet i Korsholm om Leader fram till 2020 (anmälan senast 24.9).

Framtiden tema på seminarium i Borgå

SILMU rf arrangerar i Borgå ett seminarium 29.9 med temat framtiden med målsättningen att via det förflutna fundera på vilka behov regionens aktörer har i framtiden, samt att knyta nya kontakter. Inledningsanföranden hålls av docent Torsti Hyryläinen från Ruralia-institutet och överinspektör Marianne Selkäinaho på jord- och skogsbruksministeriet. Uppgifterna är från SILMU:s Infobrev 9/2012, men seminariet finns även på hemsida med programmet på <http://www.silmu.info/datafiles/userfiles/File/Tulevaisuuden%20askeleet%2029.9.2012.pdf> (anmälan senast 24.9).

Landsbygdensriksdagen närmar sig med stormsteg – konferensen fullbokad

Anmälningsstiden för den finlandssvenska Landsbygdensriksdagen på Skärgårdscentret Korpoström i Åboland 6-7.10 har nu gått ut, och konferensen är fullsatt (150 personer nu anmälda). Cirka 45 deltagare kommer från Åboland, medan det annars är ganska jämnt fördelat av deltagare mellan Åland, Nyland, Österbotten och övriga Finland. Vi har även en handfull nordiska deltagare, för organisationen Hela Norden ska leva håller sitt höstmöte under konferensen. Deltagarna kommer att få ta del av ett intressant program med huvudtalare som professor Alf Rehn, en internationellt

erkänd affärstänkare, författare och talare, och samhällsdebattören och skribenten Maria Wetterstrand, som tidigare varit riksdagsledamot och språkrör för Miljöpartiet de Gröna i Sverige, samt inte att förglömma den Åboländska oktoberfesten på lördagskvällen (6.10) med standupkomikern Alfred Backa, som funderar på om man kan skämta om landsbygdsutveckling, och dans och musik till tonerna av bandet Moonlighters. Arrangörer för Landsbygdsriksdagen är Svensk Byaservice, Egentliga Finlands Byar rf/Fokus på Åbolands byar och aktionsgruppen I samma båt rf. Allt om Landsbygdsriksdagen finns på www.landsbygdsriksdagen.fi. **Trots att Landsbygdsriksdagen är fullbokad, kan det ännu finnas möjlighet att delta i dagsprogrammet. Den som är intresserad kan maila pia.prost@efbyar.fi och emil.oljemark@sameboat.fi.**

Landsbygdssäkring behandlas på infotillfälle i Helsingfors

Besluten påverkar ofta landsbygden annorlunda än i centrum, vilket beror på landsbygdens speciella särdrag, som gles bebyggelse och långa avstånd. Sålunda är det viktigt att man redan i beredningsprocessen av ärendena klargör landsbygdssäkringen (politikens signifikanta konsekvenser för landsbygden). Det här infotillfället är till för att ge stöd åt landsbygds-säkringens tillämpning i det praktiska kommunreformarbetet och i landskapens utvecklingsarbete. Under tillställningen, som hålls på Kommunernas hus i Helsingfors 20.11, presenteras landsbygdssäkringens tillvägagångssätt, samt praktiska exempel på dess tillämpning på kommunal- och länskapsnivå. Tillfället är ämnat för kommunernas och regionförvaltningarnas tjänstemän och förtroendemen, samt landsbygdens organisationsaktörer. Bland de som medverkar finns bl.a. Hanna-Mari Kuhmonen från arbets- och näringsministeriet, specialsakkunnig Christell Åström från Kommunförbundet och professor Hannu Katajamäki från Vasa universitet. *Uppgifterna är från YTR:s hemsida och finns (på finska) under adress http://www.maaseutupolitiikka.fi/viestinta/uutiset/maaseutuvaikutusten_arvioinnin_infoiltapai.va.2182.news.*

Rural Proofing

Förnyad webbplats för Svensk Byaservice

Vi har förnyat vår webbplats. Förutom nytt utseende är innehållet delvist förnyat och sidstrukturen ändrad. Under "SVENSK BYASERVICE A-Ö" i övre navigeringsmenyn

hittar du webbplatsens innehåll från a till ö. Välkommen att bekanta er med sidorna på www.bya.net.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-

*mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor.
Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.*

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.